

Nederland op de kaart

Analyse van 25 grote sportevenementen in Nederland

Medio 2016 is de Nederlandse Sportraad (NLsportraad) opgericht. De NLsportraad geeft gevraagd en ongevraagd adviezen over sport en sportgerelateerde vraagstukken aan het kabinet en het parlement. De eerste vraag die de minister van VWS aan de NLsportraad heeft gesteld, is hoe de financiële balans, het rendement en de impact van grote sportevenementen kunnen worden verbeterd. Om deze vraag te kunnen beantwoorden, heeft de NLsportraad in de periode november 2016-maart 2017 een verkennende analyse uitgevoerd van 25 grote sportevenementen.

Selectie

De 25 grote sportevenementen zijn geselecteerd op basis van diversiteit in onder andere tak van sport, regio en type accommodatie. Het belangrijkste onderscheid bij de selectie was dat twaalf van de evenementen wel, en dertien geen subsidie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben ontvangen. Dit onderscheid valt globaal samen met de tweedeling in incidentele sportevenementen (EK's, WK's) en jaarlijks terugkerende hallmark evenementen. Alle 25 grote sportevenementen zijn langs dezelfde meetlat gelegd waarbij het bereik, de organisatie, de strategie, het proces, de businesscase en de economische en maatschappelijke impact onder de loep zijn genomen. Daarnaast zijn de randvoorwaarden geïnventariseerd en is de onderlinge samenwerking en kennisdeling in kaart gebracht.

Werkwijze

De NLsportraad heeft de analyse uitgevoerd in interactie met de praktijk. Er zijn gesprekken gevoerd met evenementenorganisatoren en er zijn aanvullende gesprekken geweest met stakeholders en experts. Daarnaast is nadere informatie over de evenementen verkregen van de organisatoren zelf en uit evaluatierapporten. Aan de hand van de gesprekken en de informatie is per evenement een factsheet opgesteld die voor reactie bij de evenementenorganisatoren is teruggelegd. Tenslotte heeft de NLsportraad twee sessies georganiseerd met evenementenorganisatoren samen (december 2016 en maart 2017) waar de conceptanalyse is besproken, lessen uit het verleden zijn gedeeld en wensen voor de toekomst zijn geformuleerd.

Conclusies

De diversiteit onder de 25 grote sportevenementen is groot. Toch meent de NLsportraad een aantal conclusies te kunnen trekken:

- de waarde van sportevenementen voor de samenleving is groot, en dat geldt ook voor de economische impact. Voor de maatschappelijke impact is meer aandacht nodig;

- de organisatie van sportevenementen is professioneel. Niet altijd is sprake van een samenwerkingsverband in de driehoek van overheid, sport en bedrijven;
- de businesscase van verreweg de meeste sportevenementen is sluitend en de financiële balans gezond; de bijdragen van consumenten, overheden en bedrijven aan sportevenementen variëren enorm;
- een aantal evenementenorganisatoren en stakeholders heeft sterke ambities; het ontbreekt echter aan een gezamenlijke agenda, een integraal beleidskader en intensieve samenwerking om de ambities vleugels te geven;
- de randvoorwaarden voor de organisatie van grote sportevenementen zijn niet optimaal; er is veel regeldruk en het fiscaal klimaat is niet gunstig voor de 'in kind' en 'in cash' bijdragen van burgers en organisaties.

Hieronder worden de conclusies kort toegelicht.

Waarde en impact

Grote sportevenementen hebben 'van zichzelf' waarde voor de samenleving. Er is een duidelijke markt voor grote sportevenementen afgaand op het bereik via de (sociale) media en het bezoek en de deelname aan de evenementen. De tevredenheid van bezoekers is hoog (8,2 gemiddeld) en waar gemeten is de lokale bevolking overwegend trots.

Niet ieder evenement scoort even hoog, maar de economische impact van grote sportevenementen is positief over de gehele linie gemeten. Bij veertien sportevenementen waarvan de economische impact op vergelijkbare wijze is gemeten, bedraagt de opgetelde economische impact € 100 miljoen. Dat is nog exclusief de mediawaarde, die bij de onderzochte evenementen niet of niet eenduidig is beschreven. De mogelijke economische effecten op de langere termijn zijn in geen enkel geval gemeten. Minder duidelijkheid is er ook over de maatschappelijke impact. Er worden vele relevante maatschappelijke thema's benoemd in relatie tot grote sportevenementen, maar (langdurige) effecten worden niet nagestreefd, gemeten of zijn niet aangetoond. Om maatschappelijke effecten te

bewerkstelligen zijn 'side events' waarschijnlijk niet voldoende, maar zijn langer lopende programma's nodig of zelfs een overkoepelend programma dat de verschillende evenementen bindt.

De meetmethodes van de impact van evenementen zijn voor verbetering vatbaar. Slechts bij één evenement is een maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA) uitgevoerd waaruit bleek dat de (geëconomiseerde) maatschappelijke impact vele malen hoger was dan de economische impact alleen. Onderzoek wordt al snel complex of te duur genoemd.

Organisatie en proces

De organisatie van de 25 grote sportevenementen wordt lang niet altijd opgezet vanuit een vooraf gesmeed, sterk samenwerkingsverband in de driehoek van sport, bedrijfsleven en overheid. Deze samenwerking is volgens de NLsportraad nodig om de opbrengst op alle fronten veilig te stellen. De geringe bemoeienis van overheden en sportbonden met hallmark evenementen leidt tot gemiste kansen voor de economische en maatschappelijke impact. Bij sommige (hallmark) evenementen werkt de evenementenorganisator 'stand alone' of in samenwerking met één hoofdsponsor.

Voor de uitvoering bestaan (heel) verschillende organisatievormen; dat laat onverlet dat de uitvoering in alle gevallen wordt gekenmerkt door een hoge mate van professionaliteit. Het proces bij grote sportevenementen - van haalbaarheid en bid tot en met evaluatie en nazorg - wordt niet bij alle evenementen grondig doorlopen. Haalbaarheidsonderzoek en externe evaluaties worden vooral uitgevoerd bij evenementen waarmee (aanzienlijke) publieke financiering is gemoeid. Van belang voor het binnenhalen van grote sportevenementen is uiteraard de internationale context. Voor een succesvol bid is soms een lange aanlooptijd nodig waarin goede internationale relaties worden opgebouwd. Evenementenorganisatoren en experts melden dat Nederland internationaal bekend staat om de vernieuwing en het entertainment bij grote sportevenementen, en om de professionele en zuinige wijze van organiseren.

Businesscase en financiering

Vier van de onderzochte 25 sportevenementen hebben verlies geleden. De overige draaien een gezonde businesscase. Van hallmark evenementen kan worden geleerd dat ticketing, inschrijfgelden en hospitality een solide basis kunnen leggen onder de businesscase. Over het algemeen is de begroting van hallmark evenementen lager dan van incidentele evenementen en daarmee beter beheersbaar.

De mate waarin de evenementen worden gesubsidieerd, varieert enorm. De dertien hallmark evenementen ontvangen gemiddeld minder dan 5% subsidie. De twaalf incidentele sportevenementen zijn alle subsidieafhankelijk (gemiddeld 43%), maar de mate waarin verschilt. Er zijn weinig aanknopingspunten gevonden voor de hoogte van de bijdragen van overheden en bedrijven en voor de verhouding tussen publieke en private financiering.

Inkomsten en uitgaven zijn deels onzeker: afhankelijk van het weer, de komst en prestaties van topsporters en de belangstelling van de media. In geval van subsidiëring kan echter niet met onvoorziene posten worden gewerkt. Het is überhaupt de vraag of subsidie het meest geschikte instrument is om evenementen te financieren. De NLsportraad vindt andere financieringsinstrumenten waaronder een evenementenfonds het onderzoeken waard.

Overheidsbeleid

De regeldruk bij grote sportevenementen wordt ervaren als hoog, iets wat wordt bevestigd in de recente sectorscan evenementen en festivals van Actal. Er zijn oplossingen mogelijk zonder aan de noodzakelijke eisen af te doen, bijvoorbeeld in de vorm van een modelvergunning. Een oplossing die wordt ondersteund door Actal. In zijn sectorscan geeft Actal aan dat een modelvergunning kan leiden tot een structurele verlaging van de regeldruk. Ook het fiscale regime is niet gunstig voor de 'in kind' inzet van vrijwilligers en werknemers en de 'in cash' bijdragen van private partners of sponsoring door overheden.

Kennisontwikkeling, kennisdeling en samenwerking bij grote sportevenementen verdienen een impuls. Er is behoefte aan een integraal beleidskader van de rijksoverheid waarbij aansluiting wordt gezocht met andere beleidsterreinen. De praktijk heeft een ondernemende overheid nodig die samen met de branche, andere overheden, bedrijven en media het voortouw neemt bij het ontwikkelen van een strategische evenementenkalender voor de BV Nederland.

Advisering

Op basis van de analyse gaat de NLsportraad in 2017 adviseren over:

- de economische en maatschappelijke impact en de beleving van grote sportevenementen;
- de governance, financiering en kennisdeling bij grote sportevenementen;
- de evenementenkalender en het beleidskader;
- (desgevraagd) subsidieaanvragen van toekomstige grote sportevenementen.

Om ook de adviezen van de NLsportraad een steviger fundament te geven beveelt de NLsportraad aan om daarnaast:

- een review te (laten) maken van de verschillende evaluatiestudies naar de economische impact van grote sportevenementen;
- een verklarend onderzoek op te zetten naar de intrinsieke waarde en maatschappelijke betekenis van grote sportevenementen;
- structureel gegevens, studies en ervaringen te laten verzamelen voor de gehele sportevenementenbranche en te bezien in welke gevallen het verzamelen van big data van toegevoegde waarde kan zijn;
- een internationale benchmark uit te voeren naar de concurrentiepositie van Nederland in de internationale evenementenmarkt.

Dit is een uitgave van de Nederlandse Sportraad

Op verzoek van de minister van VWS neemt de Nederlandse Sportraad in 2017 een aantal grote sportevenementen nader onder de loep. De diversiteit onder sportevenementen in Nederland is groot. Sportevenementen worden op verschillende manieren georganiseerd, gefinancierd en vermarkt, mede afhankelijk van de visie van de partners van het sportevenement. In dit rapport gaat de NLsportraad op zoek naar de ingrediënten voor financieel gezonde en maatschappelijk betekenisvolle sportevenementen. De uitkomsten van deze analyse vormen de basis voor de adviezen die in 2017 en 2018 over grote sportevenementen worden gegeven.

Mei 2017 | publicatienr. 2017-1

